

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

SUJUVA ARKI HEINOLASSA

Hyvinvoinnin ja terveyden
edistämisen palvelualue

VUOSI 2023

1. Yleistä sujuvan arjen toiminnasta ja sitovien tavoitteiden toteutuminen

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ kohdennetaan eri ikäryhmille arjen sujuvuutta edistävän tuen avulla valtuuston hyväksymän hyvinvointisuunnitelman 2021-2025 mukaisesti. Heinolan hyvinvointisuunnitelma toteuttaa mm. lasten ja nuorten, ikäihmisten, ravitsemusterveyden, ehkäisevän työn ja kotouttamisen maakunnallisten suunnitelmien tavoitteita ja niiden kautta maakunnallisia hyte-kärkien painopisteitä.

Heinolan hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumista arvioidaan yhdessä hyvinvointityöryhmän, vaikuttamistoimielinten ja hyvinvointityöryhmän alatyöryhmien kanssa. Hyvinvoinnin raportointi tapahtuu hyvinvointikertomuksina. Suppea hyvinvointitilinpäätös annetaan valtuustolle vuosittain muun tilinpäätöksen yhteydessä ja laaja hyvinvointikertomus laaditaan neljän vuoden välein, valtuustokauden päättyessä. Valtuusto käsitteli vuoden 2022 hyvinvointitilinpäätöksen kesäkuussa 2023. Laaja hyvinvointikertomus laaditaan keväällä 2025.

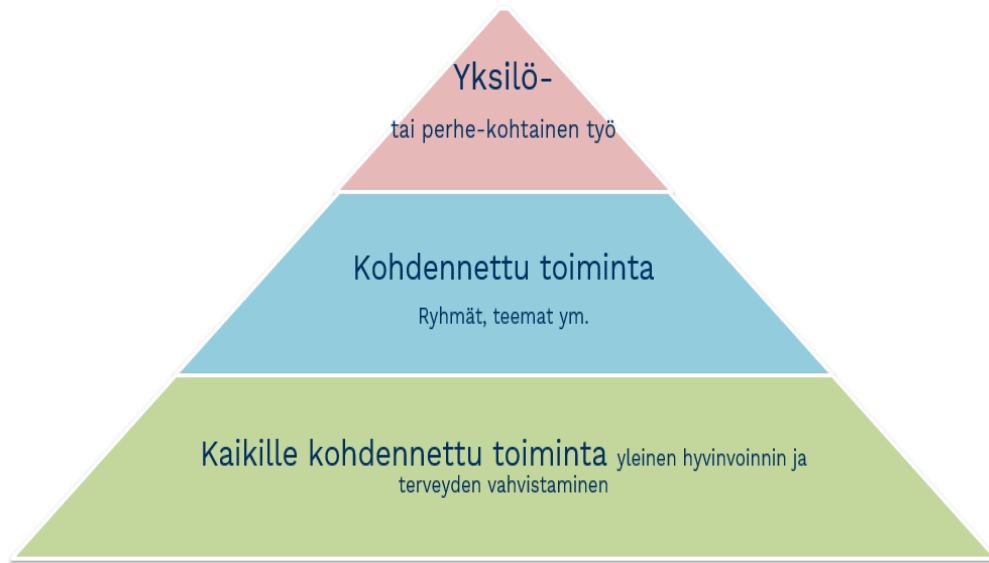
Lasten ja nuorten hyvinvointia seurataan Heinolan Lape-työryhmän kanssa. Yhdyspintatyö hyvinvointialueen kanssa on keskeistä ja se on löytänyt rakenteita uudessa toimintaympäristössä.

Kotouttamisen palvelu kohdentuu Heinolassa kaikille maahanmuuttajataustaisille. Maahanmuuttajaväestö koostuu kiintiöpakolaista, kansainvälistä suojelua saavista turvapaikan hakijoista, perheen yhdistämisen kautta tulleista sekä työperäisesti kaupunkiin muuttaneista. Kotouttamistyötä tehdään yhteistyössä Heinolan kotouttamisverkoston kanssa. Lakiuudistukset ovat tuoneet kunnille lisävastuuta ja -tehtäviä.

Vanhuspalvelulain 5 § mukaan kunnan on laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi. Suunnitelmana toimii maakunnallinen suunnitelma ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi sekä Heinolan hyvinvointisuunnitelmasta johdettu toteuttamissuunnitelma.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelualueen henkilöstöön kuuluu perhekoordinaattori, perhekoutsi, maahanmuuttokoordinaattori (1/3), kotouttamisohjaaja sekä ikäihmisten hyvinvointiohjaaja. Hyvinvointipäällikkö toimii yksikön esihenkilönä.

Työskentelyn kolme tasoa:

Hyvinvointilautakunta 14.9.2023

Palvelualueen sitovia tavoitteita vuonna 2023 olivat

- Yhdyspintaprosessien rakentaminen hyvinvointialueen kanssa
- Ikäihmisten yksinäisyyttä ehkäisevä, turvallinen elinympäristö ja asuminen.
- Hyvinvointisuunnitelma ja hyvinvointitieto ovat käytettävissä ja palvelevat tiedolla johtamista.
- Maahanmuuttajien kotouttamisen tulorahoituksen tehostaminen.

Kaikki tavoitteet saavutettiin. Työ teemojen parissa jatkuu kuitenkin kaikilla osa-alueilla edelleen vuonna 2024.

2. Sujuva arki lapsiperheille – lapsiperheiden hytetyö

Perhekoordinaattori Tytti Lönnrot ja perhekoutsi Miia Salonen

Vuosi 2023 oli ensimmäinen kokonainen vuosi, jolloin lapsiperheiden kanssa työskenteleviä työntekijöitä oli kaksi: perhekoordinaattori työskenteli alle kouluikäisten lasten ja perheiden kanssa ja perhekoutsi alakouluikäisten lasten ja perheiden kanssa.

Työn painopiste on perheen keskinäisen vuorovaikutuksen ja vanhemmuuden tukeminen.

2.1. KAIKILLE KOHDENNETTU TOIMINTA

Kaikille avoin toiminta on pääasiassa heinolalaisille lapsiperheille tarkoitettua toimintaa, jolla pyritään vahvistamaan lapsiperheiden hyvinvointia ja osallisuutta, tai tuomaan lisätietoa sekä lapsiperheille että heidän kanssaan työskenteleville. Avoin toiminta voi olla tiettyyn teemaan keskittyvää, kokoavaa toimintaa tai laajempi, isompia väkimääriä houkutteleva tapahtuma. Olennaista on kokemus kohdatuksi tulemisesta. Kaikille kohdennettuun toimintaan liittyy myös informaation jakaminen erilaisten medioiden kautta.

- Avoin päiväkotikoti x 12
- Vauvakahvila
- Vanhempainseini, Sinilähdetalo ja Kailas-talo

Tapahtumat

- Nepsy-kahvila (1)
- Puistoruokailu kesäkuu ja syyslomaviikko (1480 jaettua annosta)
- Valintojen virta (kaikki Heinolan 6-luokkalaiset)
- Jyrängön iltakoulu (Jyrängön koulun oppilaat perheineen)
- Vierumäki-ilta (27)
- Opiskeluhoitomarkkinat (180)
- Enskarikahvit (130)
- Koulurauhan julistus (58 livenä, streamin kautta 155)
- Syysfestarit (300)
- Perheiden ilta Kailaan koulussa (740)
- Hyte-iltakoulu (60)
- Kouluterveyskyselyn tuloksilta (20)

Teemaviikot

- Autismitietoisuuden viikko (some)
- Autismitietoisuuden viikon yleisöluento (34)
- ADHD-tietoisuuden viikko (some)
- ADHD-tietoisuuden viikon infot varhaiskasvatuksen ja oppilaitosten henkilöstölle (125)
- Osallisuusviikko (some)
- Rasisminvastainen viikko (some)
- Ehkäisevän päihdetyön viikko (some)
- Mielenterveysviikko (some)
- Lähisuhdeturvallisuuden teemaviikko
- Peliviikko (some)
- Lapsen oikeuksien viikko (some)
- Paloturvallisuusviikko (some)
- Anna lapselle raitis joulukuu (some)

Teemaviikkoja on toteutettu esim. sosiaalisen median kautta tai konkreettisina yleisötilaisuuksina.

Lapsivaikutusten arviointi / varhaiskasvatuksen ja koulun sijoittuminen yhteen vai erikseen

- Aikuisille suunnattu kysely n. 130 vastausta
- Kettukallion päiväkodin lasten haastattelu
- Kirkonkylän koulu eskareiden ja oppilaiden haastattelu
- Raportti hyvinvointipalveluiden johtoryhmälle, hyvinvointilautakunnalle, kaupungin hallitukselle ja valtuustolle
- Liittynyt päätöksentekoon Kirkkis-projektissa

Lapsivaikutusten arviointi / Rainion päiväkodin jatko

- Aikuisille suunnattu vanhempainilta (15)
- -Jälkikäteen annettuja palautelappuja 7kpl.
- Rainion päiväkodin lasten haastattelu (14)
- Henkilökunnan haastattelu (5)
- Raportti hyvinvointipalveluiden johtoryhmälle, hyvinvointilautakunnalle, kaupungin hallitukselle ja valtuustolle
- Liittynyt päätöksentekoon Rainion päiväkodin jatkosta

Media ja sosiaalinen media

- Heinolan Uutiset – Kolumni 6krt, Painosmäärä 15 000 (kotijakeluna n. 9 200)

Alkuvuosi

- Instagram, 79 seuraajaa, 57 julkaisua + 204 tarinaa, Sivulla ja profiilissa vierailut 63, Kattavuus (sivun sisältöä tai sivuun liittyvää sisältöä nähneiden käyttäjien määrä) 94
- Facebook, 39 seuraajaa + 25 sivutykkääjää, 62 julkaisua + 24 tarinaa, Sivulla ja profiilissa vierailut 728, Kattavuus (sivun sisältöä tai sivuun liittyvää sisältöä nähneiden käyttäjien määrä) 9 126

Loppuvuosi

- Instagram, 120 seuraajaa, 63 julkaisua + 136 tarinaa, Sivulla ja profiilissa vierailut 298y, Kattavuus (sivun sisältöä tai sivuun liittyvää sisältöä nähneiden käyttäjien määrä) 363
- Facebook, 53 seuraajaa + 36 sivutykkääjää, 74 julkaisua + 27 tarinaa, Sivulla ja profiilissa vierailut 532, Kattavuus (sivun sisältöä tai sivuun liittyvää sisältöä nähneiden käyttäjien määrä) 8 984
- Vierumäen elävä joulukalenteri (videon katsoneita 155)

2.2. KOHDENNETTU RYHMÄTOIMINTA/ PERHEKESKUSTYÖ

Kohdennettu ryhmätoiminta on vahvasti tiettyyn teemaan liittyvää, tietylle ryhmälle tarkoitettua ja ryhmään sitouttavaa toimintaa. Ryhmässä jaetaan tietoa sekä harjoitellaan taitoja käytännössä arkea

sujuvoittamaan. Olennaista on kokemus vertaistuesta. Ryhmät toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Liikuntakaveri-toiminnassa yläkoululaisia koulutetaan vapaaehtoisiksi alakouluikäisten lasten liikuttajiksi.

Liikuntakaveri-toiminta

- Koulutukset 2pvä
- Tapaamiset 5krt
- Käyntimäärät yhteensä 15
- Toimintaa esitelty Lounais-Suomen Liikunta ja Urheilu Ry:lle

Ryhmätoiminta/ yhteistyössä varhaiskasvatus ja koulu

- Oppitunnit/Vierumäen alakoulu = 30 käyntikertaa
- Kaveritaitoryhmä 5krt /Sinilähde = 30 käyntikertaa
- Pistetyöskentely 5krt/ Rainio = 100 käyntikertaa
- Pistetyöskentely 5krt/Jyränkö = 100 käyntikertaa
- Kaveritaitoryhmä 5krt /Tommolan eskarit = 35 käyntikertaa
- Käynnit yhteensä 295

Vertaisryhmätoiminta

- Ryhmätoimintaa 11 eri ryhmää
- Valokit 3-4-luokkalaisille ja 5-6-luokkalaisille tytöille
- Murkkufoorumi murrosikäisen vanhemmille
- Tunnetaitoryhmä tahtoikäiselle lapselle ja tämän vanhemmille
- Eskarista ekalle tulevan ekaluokkalaisen vanhemmille
- Tahdolla ja taidolla-parisuhdekurssi
- Olkkari-illat kaikille heinolalaisille
- Murkkufoorumi murrosikäisen vanhemmille
- Uhmaryhmä tahtoikäiselle lapselle ja tämän vanhemmille
- Yhden vanhemman illat
- Käynnit yhteensä 211

2.3. PERHEKOHTAINEN TYÖSKENTELY

Yhteydenottajana useimmiten ollut varhaiskasvatusyksikkö tai koulu, tai lapsen vanhempi. Yleisimmät tulosyyt ovat lapsen käyttäytyminen, perheeseen liittyvät syyt ja lapsen tunne-elämä sekä neuropsykiatriset haasteet, jotka kuormittavat perheen arkea. Keskeiset työskentelytavat ovat keskustelu, havainnointi, kotikäynnit sekä verkostoyhteistyö. Iso osa työskentelyä on palveluohjaus oikeanlaisen palvelun pariin. Palvelu on tavoittanut perheitä, työskentelyssä on koko ajan perheitä. Kontaktit ovat hyvin erilaisia intensiteetiltään ja pituudeltaan.

Asiakkuuksia vuoden 2023 aikana yhteensä 41 perhettä (osassa perheitä asiakkuus voinut olla useammalla perheenjäsenellä).

2.4. YHTEISTYÖVERKOSTO

- Varhaiskasvatus ja koulut (ml. avoin varhaiskasvatus)
- Liikuntapalvelut, nuorisopalvelut ja kirjasto
- Heinolan seurakunta
- Oppilas- ja opiskeluhuolto, Arjen tuki, neuvola ja Päijät-Hämeen perhekeskusverkosto
- Lahden ensi – ja turvakoti
- Päijät-Hämeen Omaishoitajat Ry
- Talous- ja velkaneuvonta sekä ulosotto
- Vetovoimainen Vierumäki-hanke
- Suomen Urheiluopisto
- Vierumäen kyläyhdistys
- Mannerheimin lastensuojeluliitto

Lapsipereiden hytetyötä ohjaa hyvinvointityöryhmän lisäksi Heinolan LAPE-ryhmä.

2.5. PALAUTE JA ARVIOINTI

Palautetta kerätty perhekohtaisesta sekä ryhmämuotoisesta työskentelystä sekä tapahtumista. Palautteet pääasiassa Webropol-kyselynä, lisäksi käytössä paperiversiot. Palaute kysytään työskentelyn päättyessä.

Pääasiallinen palaute ollut hyvää: sekä perhekohtainen että ryhmäkohtainen työskentely on tarpeellista. Ryhmistä saadun palautteen mukaan hyödyllistä ovat olleet käytännön työkalut arkeen, itsetutkiskelun mahdollisuus ja asioiden oivaltaminen, päivitetyn tiedon saaminen ja mahdollisuus keskustella toisten vertaisten kanssa. Ryhmät on koettu turvallisiksi ja iloa tuottaviksi.

Muutosta toivotaan tiedotukseen, monet kokivat saavansa tietoa ryhmistä huonosti. Lisäksi toivottiin ns. lisä- ja jatkokursseja aiheisiin liittyen.

3. Sujuva arki maahanmuuttajille - kotouttaminen

Maahanmuuttokoordinaattori Marianna Kemppi ja kotouttamisohjaaja Julia Kaapro

Heinolan vastaanottamisen kiintiöpakolaisten määrä on edelleen max. 15 henkilöä/vuosi, joista 5 on hätätapausta. Hyvinvointialue (hva) aloitti toimintansa 1.1.2023. Vuoden alussa Heinolassa oli vielä voimassa ns. kotouttamisen ”vanha malli”, jossa maahanmuuttokoordinaattori hoiti paljon perheiden arjen ohjaukseen liittyviä asioita yhdessä hva:n sosiaali-ohjaajan kanssa. 1.3. alkaen osa kotolain muutoksista astui jo voimaan ja kotouttavan työn vastuu siirtyi hva:lta kunnille. Hva:n ja kunnan välistä kotouttavan työn mallia ja työnjakoa kehitettiin aktiivisesti kevästä 2022 alkaen aina alkuvuoteen 2023 saakka.

Julia Kaapro aloitti Heinolan kaupungin **kotouttamisohjaajana** maaliskuun 2023 alussa ja toimii maahanmuuttokoordinaattorin työparina. Kotouttamisohjaajan työpanos painottuu enemmän perheiden arjen ohjaukseen ja vapaa-ajan toimintaan ja maahanmuuttokoordinaattorin rooli toiminnan koordinointiin ja maksatusprosessien hallintaan kolmessa kunnassa (Heinola, Hollola, Orimattila). Palvelemme kaikkia maahan muuttaneita oleskeluluvan statuksesta riippumatta ja tarjoamme tukea ja konsultointiapua kaikissa maahanmuuttoon tai kotoutumiseen liittyvissä asioissa.

3.1. KAIKILLE KOHDENNETTU TOIMINTA

Kotouttamisohjaaja päivystää viikoittain HeiMo-kahvilassa. Kotouttamistyö oli esillä kaupungin opiskeluhuollon markkinoilla, sadonkorjuujuhlassa sekä Kailaan koulun perheiden illoissa. Toimintaa on tuotu näkyväksi ammattilaisille ja heinolalaisille lapsiperheille.

Perusopetus ja varhaiskasvatus järjestivät yhteisen vanhempainillan kaikille Heinolan maahanmuuttajataustaisten lasten huoltajille. Illassa käytiin läpi suomalaista varhaiskasvatus- ja koulumaailmaa, sen sääntöjä ja yleisiä periaatteita sekä tavoitteita.

Tutustumiskäynti Hollolan valmistavan opetuksen luokkaan toteutui. Mukana olivat vakan ja perusopetuksen työryhmä, koulun henkilökuntaa ja kotoutumistyöntekijät.

3.2. RYHMILLE SUUNNATTU TOIMINTA

Kotouttamisohjaaja ja maahanmuuttokoordinaattori ovat pitäneet yhteisiä oppitunteja/infotilaisuuksia kotoutumiskoulutuksen osallistujille HeiMossa sekä erikseen ukrainalaisille Spotin tiloissa.

Kiintiöpakolaiset pyritään saattamaan nopeasti tulon jälkeen harrastusten ja järjestöjen toiminnan piiriin. Erityisesti on panostettu liikunnan lisäämiseen myös aikuisille. Keväällä 2023 järjestettiin maahanmuuttajanaisten uimakoulu, joka oli todella pidetty ja jolle toivottiin jatkoa. Lisäksi tutustuttiin Heinolan ulkokuntosaleihin ja järjestettiin tutustumiskäynnit kuntosalille Heinolan kaupungin liikunnanohjaajan kanssa.

Kesäaikana työ keskittyi paljon harrastus- ja vapaa-ajan toimintaan. Järjestimme yhteisen Perhepuisto-päivän perheille muiden kuntien kototyön ja hva:n kanssa. Syyskaudella syvensimme yhteistyötä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa; perustimme keskenämme mm. uuden yhteistyöryhmän, joka kokoontuu 3-4 kertaa vuodessa. Vierailimme myös valmistavan luokan ukrainalaisten lasten vanhemmille suunnatussa vanhempainillassa.

Ukrainalaisille järjestettiin asumisaiheisia infoja, mutta niiden kävijämäärät olivat niin vähäisiä, että päätimme lopettaa ne toistaiseksi. Kunnan kotoutumispalveluissa Ukrainan tilanne ja kotikunnan rekisteröintiin liittyvät asiat ovat näkyneet hyvin vähäisesti. Avuntarve oli suurinta kriisin alkaessa. Ukrainalaiset ovat kotiutuneet Heinolaan; päässeet osaksi työpaikkoja, kouluja ja eri palveluita.

3.3. PERHEKOHTAINEN TYÖSKENTELY

Heinolalle tarjotut kiintiöpakolaisesitykset arvioidaan yhdessä HVA:n kanssa. Tiedonkulku Mirgin kanssa tapahtuu UMA-rekisterin avulla.

Vuoden 2023 aikana Heinolaan saapui neljä kiintiöpakolaisperhettä. Kunnan vastuulla on hankkia ja kalustaa asunnot perheille (vastuu siirtyi kunnille 1.3.). Perheiden tulo sisältää paljon arjen asioiden ohjausta ja neuvontaa, viranomaiskäyntejä sekä yhteistyötä mm. koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa. Työskentely vaatii alkuvaiheessa runsaasti tulkkipalveluiden käyttöä.

3.4. VERKOSTOTYÖ

Maahanmuuttajien kotouttaminen tapahtuu paikallisissa, maakunnallisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa. Maahanmuuttokoordinaattori ja kotouttamisohjaaja antavat omaa asiantuntijuuttaan työryhmien käyttöön.

Heinolan kotouttamistyötä ohjaa paikallisista toimijoista koostuva **Heinolan maahanmuuttotyön verkosto**, joka kokoontui vuoden aikana 3 kertaa. Koto25 + TE25, ETNO:n ja kv-rekrytoinnin työryhmät ovat aloittaneet toimintansa ja työskentely on monialaista.

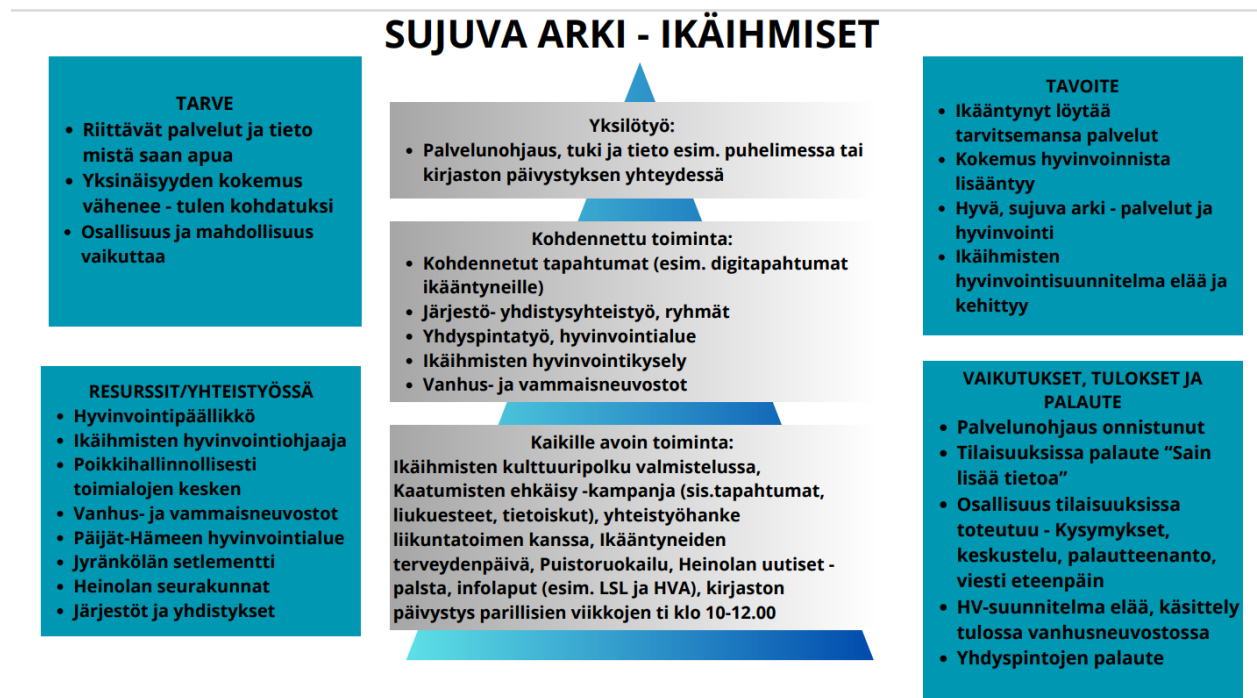
Alipin sopimuksen purkaminen vuoden lopussa vaati valmistelutyötä. Heinolan kotouttamistyöntekijät osallistuivat perheenyhdistämiskoulutukseen. Jatkossa kunnan kotoutumispalvelut avustavat mm. perheenyhdistämisasioissa sekä oleskelulupahakemuksissa.

3.5. ARVIOINTI

Heinolan kotouttamistyö on saanut maakunnallisella tasolla kiitosta työn sisällön ja toimintatapojen lisäksi palvelun resurssoinnista. Heinola haki ja sai TEM:in hankerahaa kotouttamisohjaajan palkkaamista varten (n. 70% palkkauskustannuksista). lakimuutosten myötä resurssi on ollut välttämätön toiminnan toteuttamiseksi. Toimintamalli kaupungin omien työntekijöiden kesken sekä maahanmuuttotyötä tekevien yhteistyötahojen kanssa on rakentunut nopeasti sujuvaksi. Yksittäiset haasteet kehittämisessä ovat liittyneet kotouttamistyön ja palvelujen roolien selkeyttämiseen, sillä kotouttamispalvelut eivät korvaa mitään kotoutujille kuuluvia peruspalveluita.

4. Sujuva arki ikäihmisille – Ikäihmisten hytetyö

Ikäihmisten hyvinvointiohjaaja Heidi Prauda-Knuutila

4.1. KAIKILLE TARJOLLA OLEVA TOIMINTA

Ikäihmisten hyvinvointiohjaajan päivystykset kirjastolla (joka toinen tiistai klo 10-12.00), tarjoavat matalan kynnyksen kohtaamisia. Alkuvuodesta pinnalla oli paljon hva kysymyksiä, loppuvuodesta korostui puolestaan kenkien liukuesteiden maksusitoumusasiat. Huolenaiheet ovat vaihdelleet yksinkertaisista kysymyksistä (digiongelmia, pihanhoitoapua) laaja-alaisiin soten palvelutarpeen arviota vaativiin asioihin. Pisteellä keskusteltiin myös paljon kaupungin palveluista, infrasta ja digiasioista ja ohjattu oikean palvelun/palveluntarjoajan luokse. Vuoden aikana 69 ihmistä haki pisteeltä apua arkeen. Kävijämäärät vaihtelevat (ka 5.3) mutta toisaalta joskus yksittäisetkin kohtaamiset ovat hyvin merkityksellisiä. Kirjaston remontin ajaksi päivystys siirtynee Spotin tiloihin. Kävijöiltä ja kirjaston henkilökunnalta saadun palautteen perusteella matalan kynnyksen päivystykselle on tarvetta. "Ihanaa, että olet olemassa".

Oman haasteensa hyvinvointiohjaajan työn sujuvuudelle ja työnkuvan kehittämiseksi tekee tilakysymys, ryhmille soveltuva tila kaupungilta puuttuu keskeiseltä paikalta. Ryhmätilaan (n.20-30hlöä) kahvinkeittomahdollisuudella olisi tarvetta myös muilla ikääntyneille ryhmätoimintaa tarjoavilla yhdistyksillä/järjestöillä. Tätä viestiä on tuotu esiin verkostoissa.

Hyvinvointiohjaaja on käynyt esittäytymässä kahdeksassa eri tapahtumassa sekä kirjoittanut pari lehtijuttua, joissa hyvinvointiohjaajan työtä tehtiin tutuksi. Kevään aikana on myös valmisteltu syksyä, mm. kaatumisten ehkäisy -kampanja + tapahtuma, ikäihmisten kulttuuripolku, asumisen ohjelma ikääntyneiden näkökulmasta.

Ikäihmisten hyvinvointikysely toteutettiin kesäkuussa. Vastauksia hyvinvointikyselyyn saatiin yhteensä 367. Vanhus- ja vammaisneuvostot tutustuivat tuloksiin ensin ja sitten tuloksia esiteltiin Ikääntyneiden terveydenpäivässä, yhdistyksissä, järjestöissä, hyvinvointityöryhmässä, hyvinvointilautakunnassa jne. Tärkeimmät nostot kyselystä: 30% vastaajista ei käytä nettiä lainkaan, 15% vastaajista ei ole osallistunut mihinkään harrastukseen tai tapahtumaan viimeisen vuoden aikana. Polarisoitumista nähtävissä myös ikääntyneillä. Tarvitaan aktiivista viestintää palveluista.

Ikäihmisten kulttuuripolkua on kehitetty kaupunkiorganisaation sisäisenä yhteistyönä ja toiminta käynnistyi tammikuussa 2024 kulttuurikahviloilla ja huhtikuussa Kulttuurilla kylille kaupunginosatapahtumilla. Ikäihmisten hyvinvointiohjaajalla on ollut ideoiva ja organisoiva rooli tässä yhteistyössä.

Nastakenkien ja kenkien liukuesteiden hankintaan tarkoitettujen maksusitoumusten jakelu käynnistyi marraskuun alusta. Maksusitoumuskäytännöstä tiedotettiin Heinola hyppysissä -lehdessä sekä 1.11.2023 järjestetyssä tapahtumassa ja jaossa on ollut infolappu, jossa on vinkkejä kaatumisten ehkäisyyn, yhteystiedot kaupungin katujen kunnossapitoon sekä ohjeet maksusitoumuksen hakemiseen. Lisäksi Itä-Häme teki asiasta lehtijutun. Ohjeita maksusitoumuksen saamiseksi on myös annettu Heinolan kaupungin asiointipisteeltä sekä eri tilaisuuksissa. Maksusitoumusmalli on mahdollistanut tarkemman valvonnan etuisuuden tarpeen ja sen saajien suhteen. Paria kriittistä kommenttia lukuun ottamatta kokemukset käytännöstä ovat olleet positiivisia.

Kenkien liukuesteiden ja nastakenkien maksusitoumuksia kirjoitettiin marras-joulukuussa 44 kappaletta, joka on määrällisesti hieman enemmän, kuin aiempina vuosina kuittia vastaan haetut hyvitykset (n.30). Määrä on kuitenkin merkittävästi vähemmän kuin viime vuonna jaettujen liukuesteiden määrä (429). Viime vuoden käytäntöön liittyi haasteita. Maksusitoumuksia kirjoitetaan ja on mahdollista hyödyntää helmikuun loppuun saakka.

Toimintaa

- Ikääntyneiden terveydenpäivä WPK-talolla 29.8.2023
- Varmuutta verkkoon tapahtuma 3.10.2023 Osuuspankin kanssa. 21 osallistujaa (ryhmä täysi) ja palautteissa koettiin tapahtuma hyödylliseksi. Toivottiin vastaavaa myös muiden pankkien kohdalla.
- Kaatumisten ehkäisy -kampanjan valmistelu
- Vanhustenviikon juhla 5.10.2023
- Iltakoulu valtuustolle 10.10.2023
- Kulttuuripolun osallistava työpaja 11.10.2023
- Kaatumisten ehkäisy -luentotilaisuus 1.11.2023. n.70 osallistujaa. Oliko tilaisuus hyödyllinen kysymykseen 50 kyllä vastausta, 0 ei vastausta. Palautteissa pidettiin luentoja hyvinä tai erittäin hyvinä, kokonaisuutta onnistuneena ja kerrottiin että tilaisuudesta sai vinkkejä omaan elämään ja ikääntymiseen. Maksusitoumusten jako käynnistyi.
- Valtakunnallinen vanhusneuvostopäivä 8.11.2023 yhdessä Lampisalissa.
- Tutustumiskäynti Hämeenlinnaan 21.11.2023
- Vanhus- ja vammaisneuvostojen kokoukset
- Ikääntyneiden mielen hyvinvoinnin nykytila Suomessa -raportin julkaisemistilaisuus 1.12.2023 (Heinola raportissa mukana)
- Palvelutietovarannon tietojen päivitys (PTV) koko hyten osalta

Tiedottaminen

- Kvartaalikirjeet, Heinola hyppysissä ja verkkosivut
- Palvelutietovaranto hyten osalta
- Heinolan uutiset kirjoitusvuoro n. 2 x vuodessa
- Tapahtumista kaupungin tapahtumakalenteri, julisteet, infotaulut + lehti-ilmoitukset
- Kuukausinostot

4.2. TYÖSKENTELY RYHMIEN KANSSA

Syksyn 2023 aikana työssä korostui yhdistysten, järjestöjen ja ryhmien tilaisuudet sekä verkostoyhteistyö.

Yhdistysvierailut (9) ovat tarjonneet yhdistyksille tietoa kaupungin ajankohtaisista asioista ja kuulluksi tulemisen tunnetta vuorovaikutuksen kautta. Näistä vierailuista on tullut positiivista palautetta, koettu hyödylliseksi ja toivottu vierailuja säännöllisiksi. Syksyn aikana on käynnistynyt hyvinvointialueen vetämänä

omaishoidettavien hyvinvointihetket ja heti tammikuussa käynnistyy Päijät-Hämeen omaishoitajien vetämä Ovet-valmennus.

Vanhusneuvostotyöskentelyä on lähdetty kehittämään entistä enemmän vuorovaikutukselliseen suuntaan. Kokeiluna nyt alkuun Valtakunnallisen vanhusneuvostopäivän stream Heinolassa ja yhteinen kahvihetki aina ennen vanhusneuvoston alkua. Tammikuussa 2024 järjestettiin myös työpaja ikäihmisten hyvinvointisuunnitelman arvioimiseksi ja kehittämiseksi.

4.3. YKSILÖ- JA PERHEKOHTAINEN TYÖ

Hyvinvointiohjaajan työssä on ollut keskeistä työnkuvan rajausta. **Hyvinvointialueiden ja kaupungin roolit** monissa asioissa on vielä kesken ja kaupunkilaisten on hankala hahmottaa kaupungin nykyistä roolia. Toiveita kaupungin suuntaan esitetään usein sote-kentälle kuuluvista asioista. Toisaalta hyvinvointiohjaajan rooli on tärkeä nimenomaan tiedon lisääjänä ja ikääntyneet tarvitsevat apua palveluiden löytämiseen.

Työnjaon suhteen oltava tarkkana, toiveita ja ohjaustarvetta tulee kaupunkilaisten suunnalta tehtävistä, jotka kuuluvat hyvinvointialueelle. Tämä korostuu etenkin tilanteissa, joissa toivottua apua ei ole saatu hyvinvointialueelta.

4.4. VERKOSTOT

Tärkeimmät verkostot ovat Jyränkölä, seurakunta ja hyvinvointialue sekä kaupungin muut sisäiset verkostot/toimialat. Lisäksi vanhus- ja vammaisneuvostot sekä yhteistyö eri yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Ikäihmisten hyvinvointiohjaajan rooli on muodostumassa neutraaliksi ja osittain kokoavaksi eri toimijoiden välillä. Viestinnällinen rooli on tärkeä niin kaupunkilaisille päin, kuin eri toimijoiden välillä. Verkostoissa mietittiin ikäihmisiin liittyviä ilmiöitä ja mietittiin tuki- ja toimintakeinoja mm. omaishoitajuuden tukemiseksi.

Heinolan kaupungin, Jyränkölän ja Heinolan seurakunnan yhteistyö ikääntyneiden asioissa on kiinteää ja toimivaa. Kokoon-tumisia ollut n. 4 x vuodessa. Esimerkkinä yhteistyöstä mm. päivätoiminta. Hyvinvointialueella laajennettuna verkosto kokoontunut kahdesti viime vuoden aikana pohtien Heinolan omia tarpeita osana hyvinvointialuetta.

Verkostoja/työryhmiä

- Jyränkölän setlementti, Heinolan ev.lut. seurakunta ja kaupunki + 2-3 kertaa vuodessa lisänä hyvinvointialue
- Hyvinvointityöryhmä (ohjaava työryhmä)
- Kohtaamisten aamut -järjestöyhteistyö joka kuun 1. perjantai
- Vanhus- ja vammaisneuvostot 4 x vuodessa
- HeiPete ennalta ehkäisevän päihdetyön (4 tuulen ilmiöt) Heinolan verkosto. 3 kokousta syksyn aikana + alueellinen ehkäisevän työn verkosto joulukuussa (vuonna 2024 HeiPeten pj.)
- Alueellinen Ikääntyneiden etsivän työn toimintamallin rakentaminen, osallistuminen työpajoihin (2 työpajaa)
- Omaishoitajien maakunnallinen verkosto (2 kokousta) + hyvinvointialueyhteistyö omaishoitajien varhainen tuki
- Vapaaehtoistoiminnan verkosto (2 kokousta) + vapaaehtoistyön kehittämistyöryhmä
- RRP2-hanke (hva)
- Ruoka-apu verkosto tarvittaessa
- Inaktiivisten kuntalaisten aktivointihanke liikuntatoimen kanssa

4.5. PALAUTE

Tärkeimmille **yhteistyöverkostoille** kesäkuussa lähetettyyn **palautekyselyyn** vastasi 7 yhteistyötahoa. Hyvinvointiohjaaja nähtiin tarpeelliseksi (ka 4.9) ja verkostojen informointi koettiin riittäväksi (ka 4.6). Hyvinvointiohjaajan työstä nähtiin kaupunkilaisten (ka 4.6) ja organisaatioiden (ka 4.3) hyötyneen. Tärkeäksi nähtiin informaation antaminen ja päivityksistä huolehtiminen, sekä informaatiomuodot, jotka palvelevat myös digitaidottomia. Jatkoon toivottiin ennaltaehkäisevää, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tukevaa toimintaa kuten ryhmätoiminta ja päivätoiminta. Yhteistyö hyvinvointiohjaajan kanssa koettiin sujuvaksi ja ratkaisukeskeistä asiantuntijuuden jakamiseen perustuvaa työtapaa kiitettiin.

5. Lopuksi

Vuoteen 2024

- *organisaatiouudistus*
- *some-kamppis, kohtaamisen kamppis*